

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2006. december 12.*

A T-155/04. sz. ügyben,

a **SELEX Sistemi Integrati SpA**, korábban Alenia Marconi Systems SpA (székhelye: Róma [Olaszország], képviseli: F. Sciaudone ügyvéd)

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik kezdetben: P. Oliver és L. Visaggio, később: A. Bouquet, L. Visaggio és F. Amato, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

támogatja:

az **Európai Szervezet a Légiközlekedés Biztonságáért (Eurocontrol)** (képviselik: F. Montag és T. Wessely ügyvédek)

beavatkozó,

* Az eljárás nyelve: olasz.

a felperesnek az EK-Szerződés versenyjogi rendelkezéseinek az Eurocontrol általi megsértésével kapcsolatos panaszát elutasító 2004. február 12-i bizottsági határozat megsemmisítése, illetve módosítása tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (második tanács),

tagjai: J. Pirrung elnök, A. W. H. Meij és I. Pelikánová bírák,
hivatalvezető: C. Kristensen tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. január 31-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

1. Az Eurocontrol jogi alapja

- ¹ Az Európai Szervezet a Légiközlekedés Biztonságáért (Eurocontrol) a légi közlekedés terén regionális küldetéssel megbízott nemzetközi szervezet, amelyet különböző

európai államok – a Közösség tagállamai és tagsággal nem rendelkező államok – hoztak létre a többször módosított és az 1997. június 27-i jegyzőkönyvvel konszolidált, a légi közlekedés biztonságával kapcsolatos együttműködésre vonatkozó, 1960. december 13-i nemzetközi egyezményrel (a továbbiakban: az egyezmény), azzal a céllal, hogy megerősítsék a szerződő felek közötti együttműködést, közös tevékenységeket fejlesszenek ki a légiközlekedés területén, a légiközlekedés-irányítás – Air traffic management (ATM) – egységes rendszerének felállításához szükséges harmonizáció és integráció megvalósítása végett. Jóllehet az egyezmény még nincs formailag hatályban, mivel nem ratifikálta még valamennyi szerződő fél, a rendelkezései 1998 óta átmenetileg alkalmazandóak, az Eurocontrol állandó bizottsága 1997. decemberi határozatának megfelelően. Olaszország 1996. április 1-jén csatlakozott az Eurocontrolhoz. 2002-ben a Közösség és a tagállamai aláírták az Európai Közösségnek az Eurocontrol-egyezményhez történő csatlakozásáról szóló jegyzőkönyvet, amely még nem lépett hatályba. A Közösség e jegyzőkönyvet az Európai Közösségnek az Európai Szervezet a Légi Közlekedés Biztonságáért nevű szervezethez történő csatlakozásáról szóló jegyzőkönyv Európai Közösség általi megkötéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/636/EK tanácsi határozattal fogadta el (HL L 304., 209. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 8. kötet, 330. o.). 2003 óta e jegyzőkönyv bizonyos rendelkezéseit átmenetileg alkalmazzák, amíg valamennyi szerződő fél nem ratifikálja az egyezményt.

2. A közösségi jog

- 2 Az Eurocontrol-szabványok elfogadásáról szóló, 1997. március 25-i 97/15/EK bizottsági irányelvvel (HL L 95., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 3. kötet, 27. o.) módosított, a légiforgalom-irányítási berendezések és rendszerek beszerzéséhez szükséges kompatibilis műszaki előírások meghatározásáról és használatáról szóló, 1993. július 19-i 93/65/EGK tanácsi irányelvben (HL L 187., 52. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 2. kötet, 44. o.) a Tanács az Eurocontrol által meghatározott megfelelő műszaki leírások alapján közösségi műszaki leírásokat fogadott el az ATM terén.

3 A 93/65 irányelv 1–5. cikke a következőképpen szól:

„1. cikk

Ezt az irányelvet a légiirányítási berendezések és rendszerek beszerzésénél a kompatibilis műszaki előírások meghatározására és használatára kell alkalmazni, különösen a következők beszerzésénél:

- hírközlési rendszerek,

- felügyeleti rendszerek,

- olyan rendszerek, amelyek automatikus segítséget nyújtanak a légi forgalom ellenőrzéséhez,

- navigációs rendszerek.

2. cikk

Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

- a) »műszaki előírás«: azon műszaki követelmények, amelyek elsősorban a dokumentációban jelennek meg, és meghatározzák egy munka, egy anyag, egy termék vagy egy szolgáltatás jellemzőit, és lehetővé teszik egy munka, egy anyag,

egy termék vagy egy szolgáltatás objektív leírását oly módon, hogy az megfelel annak a használatnak, amelyre az ajánlatkérő szánja. Az ilyen műszaki előírások tartalmazhatják a minőséget, a teljesítményt, a biztonsági követelményeket és a méreteket, valamint az anyagra, a termékre vagy a szolgáltatásra vonatkozó előírásokat a minőségbiztosításra, a terminológiára, a szimbólumokra, a vizsgálatokra és a vizsgálati módszerekre, a csomagolásra, a megjelölésre és a címkézésre is figyelemmel;

- b) »szabvány«: minden, valamely elismert szabványosító testület által jóváhagyott műszaki előírás ismételt vagy folyamatos alkalmazáshoz, és amelynek betartása elvileg nem kötelező;

- c) »Eurocontrol-szabvány«: a fizikai jellemzőkre, a konfigurációra, az anyagra, a teljesítményre, a személyzetre vagy az eljárásra vonatkozó Eurocontrol-előírások kötelező elemei, amelyek egységes alkalmazása elismerten lényeges egy integrált forgalmi szolgáltatási rendszer (ATS) megvalósításához (a kötelező elemek az Eurocontrol-szabványra vonatkozó dokumentumban szerepelnek).

3. cikk

1. A Bizottság a 6. cikkben megállapított eljárásnak megfelelően meghatározza és elfogadja az Eurocontrol-szabványokat és ezen Eurocontrol-szabványok későbbi, Eurocontrol általi módosításait, különösen az I. mellékletben felsorolt területeken, amelyek betartását a közösségi jog teszi kötelezővé. A Bizottság az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* közzéteszi mindazon műszaki előírás hivatkozását, amelyek betartása ennélfogva kötelező.

2. Annak biztosítására, hogy az I. melléklet, amely felsorolja a megalkotandó Eurocontrol-szabványokat, a lehető legteljesebb legyen, a Bizottság a 6. cikkben megállapított eljárást követve és az Eurocontrollal konzultálva, az I. mellékletet módosíthatja adott esetben az Eurocontrol által végzett módosításoknak megfelelően.

[...]

4. cikk

Annak érdekében, hogy amennyiben szükséges, kiegészítse az Eurocontrol-szabványok bevezetésének végrehajtási folyamatát, a Bizottság a 83/189/EGK irányelvnek megfelelően és az Eurocontrollal konzultálva felhatalmazást adhat szabványosításra az európai szabványosítási testületeknek.

5. cikk

1. A 77/62/EGK és a 90/531/EGK irányelv sérelme nélkül a tagállamoknak minden szükséges lépést meg kell tenniük annak biztosítására, hogy az egyes szerződésekre vonatkozó általános dokumentumokban vagy a dokumentációban a II. mellékletben meghatározott polgári ajánlatkérők légiirányítási berendezések vásárlásánál hivatkozzanak az ezen irányelvnek megfelelően elfogadott előírásokra.

2. Annak biztosítására, hogy a II. melléklet a lehető legteljesebb legyen, a tagállamoknak értesíteniük kell a Bizottságot a jegyzékükben bekövetkezett valamennyi változásról. A Bizottság a 6. cikkben megállapított eljárás szerint fogja módosítani a II. mellékletet.”

A jogvita alapját képező tényállás és a pert megelőző eljárás

1. Az Eurocontrol szerepe és tevékenysége

- 4 Európában a légiközlekedés-irányítás egységes rendszerének létrehozására vonatkozó céljának megvalósítása végett az Eurocontrol páneurópai stratégiákat és kapcsolódó cselekvési terveket fejleszt, koordinál, és megtervezi ezek végrehajtását a nemzeti hatóságok, a légiközlekedési szolgáltatók, a légtér polgári és katonai felhasználói, a repülőterek, az ipar, a szakmai szervezetek és az érdekelt európai intézmények közreműködésével. A jelen ügy az Eurocontrolnak csupán három tevékenységi területét érinti.

- 5 A jelen ügy által érintett első tevékenységi terület a szabályozási, szabványosítási és engedélyezési tevékenység. Az egyezmény által meghatározott célok keretében az Eurocontrol tagállamai egyebek mellett „közös szabványok és előírások” elfogadásában és alkalmazásában állapodtak meg a légi közlekedés ágazatában. E szabványok és előírások meghatározása az Eurocontrolra van bízva. Konkrétan a szabványokat és műszaki leírásokat az ügynökség, az Eurocontrol végrehajtó szerve dolgozza ki, amely a szervezet igazgatótanácsának felügyelete alá tartozik, és az Eurocontrol tagállamainak képviselőiből áll (a szervezet valamennyi tagállamának polgárirepülés-irányítási igazgatói), és amely jogosult az így kidolgozott műszaki szabványok elfogadásáról határozni. Az Eurocontrol többek között az Eatchip program (a légi forgalom ellenőrzésének európai harmonizációs és integrációs programja) keretében végzi szabványosítási tevékenységét, amely programot 1990-ben az Európai Polgári Repülési Konferencia (ECAC) hozta létre a konferencia tagállamaiban az ATM rendszerek harmonizálása, majd végleges integrálása végett.

- 6 Mostanáig három, az Eurocontrol által kidolgozott szabványt fogadott el a Bizottság közösségi műszaki előírásként a 93/65 irányelv értelmében (lásd a 97/15 irányelvet, valamint a 2002. június 4-i 980/2002/EK bizottsági rendelettel [HL L 150., 38. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 6. kötet, 271. o.] módosított, az Eurocontrol-szabványok elfogadásáról, valamint a 97/15/EK irányelv módosításáról szóló, 2000. szeptember 6-i 2082/2000/EK bizottsági rendeletet [HL L 254., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 5. kötet, 104. o.]):
- az on-line adatcserére (OLDI) vonatkozó Eurocontrol-szabvány;
 - a légiforgalmi szolgálatok adatcseréjének műszaki leírására (ADEXP) vonatkozó Eurocontrol-szabvány;
 - „a repülési adatok cseréje interfészvezérlő dokumentum” (FDE-ICD) elnevezésű Eurocontrol-szabvány.
- 7 A jelen ügy által érintett második tevékenységi terület az Eurocontrol kutatási és fejlesztési feladata, amely egyrészt a légi irányítás területén a nemzeti kutatási és fejlesztési politikák koordinálásából, másrészt pedig ezen ágazat új technológiáinak tanulmányozására és fejlesztésére vonatkozó közös intézkedések hozatalából áll. Az Eurocontrol így fejlesztette ki és szerezte be ATM berendezések és rendszerek prototípusait, például a radarirányítási rendszereket, az új szabványok és műszaki előírások meghatározása és engedélyezése végett. Az egyik így kidolgozott rendszer az ARTAS radarrendszer, amelyre egy közbeszerzési eljárást követően a Thomson-CSF (ma Thales) nyerte el a fejlesztési szerződést. E tevékenységi terület keretében az Eurocontrol bevezetett egy rendszert, amely azon prototípusokkal – különösen a szoftverekkel – kapcsolatos szellemi tulajdonjogokra vonatkozik, amelyeket a vele

kutatási szerződést kötött vállalatok fejlesztettek ki. Ezt követően e szellemi tulajdonjogok hozzáférhetősége a versenytárs vállalatok részére és különösen a hozzáférésük ingyenessége alapvetően attól függ, hogy a szerződő vállalkozások e szoftvereket kifejezetten az Eurocontrollal kötött kutatási szerződés keretében fejlesztették ki, vagy már korábban létező termékek újrafelhasználásáról van szó.

- 8 A jelen ügy által érintett harmadik és utolsó tevékenységi terület az Eurocontrol-tagállamok hatóságainak a kérésére nyújtott segítség, többek között az ATM szolgáltatások és rendszerek tervezése, leírása és megvalósítása területén. Ennek keretében az Eurocontrol segítségét kérhetik többek között a légi forgalom ellenőrzésében illetékes nemzeti hatóságok az ATM berendezések és rendszerek beszerzésére vonatkozó közbeszerzési eljárások megszervezéséhez.

2. A pert megelőző eljárás

- 9 A felperes, a SELEX Sistemi Integrati SpA (korábban Alenia Marconi Systems SpA), 1961 óta tevékenykedik a légiforgalom-irányítási rendszerek ágazatában. 1997. október 28-án panaszt nyújtott be a Bizottsághoz a Szerződés [81]. és [82]. cikkének végrehajtásáról szóló, 1962. február 6-i 17. (első) tanácsi rendelet (HL 1962. L 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 3. cikkének (2) bekezdése értelmében, amely panaszban felhívta a Bizottság figyelmét arra, hogy az ATM berendezések és rendszerek szabványosításával kapcsolatos feladatainak teljesítése során az Eurocontrol állítólag megsérti a versenyszabályokat (a továbbiakban: a panasz).

- 10 A panasz a következő kifogásokat terjeszti elő:
- az Eurocontrol által az ATM területén történő alkalmazásra szánt új rendszerek, illetve hardver és szoftver alrendszerek prototípusainak beszerzésére és fejlesztésére kötött szerződésekkel kapcsolatos szellemi tulajdonjogok rendszere monopóliumokhoz vezet azon rendszerek gyártásában, amelyek ezután az Eurocontrol szabványosításának tárgyát képezik;
 - ez a helyzet annál is súlyosabb, mivel az Eurocontrol nem tett intézkedéseket az átláthatóság, a nyitottság és a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének tiszteletben tartását biztosítandó a szabványok meghatározásához használt rendszerek és alrendszerek prototípusainak beszerzése keretében;
 - a jelenlegi rendszerből következik továbbá, hogy azok a vállalkozások, amelyek a szabványosítás céljára használt prototípusokat gyártják, a versenytársaikhoz képest különösen kedvező helyzetben vannak a nemzeti hatóságok által az ATM berendezések beszerzésére kiírt közbeszerzési eljárások keretében.
- 11 A felperes 1998. május 15-i és szeptember 29-i levelével kiegészítette a panaszt.
- 12 1998. november 3-án a versenypolitikáért, illetve a közlekedésért felelős főigazgatóságok főigazgatói által aláírt levélben (a továbbiakban: az 1998. november 3-i levél) a Bizottság felhívta az Eurocontrolt, hogy terjessze elő a panaszra vonatkozó észrevételeit. E levélhez a Bizottság szolgálatai által készített rövid elemzést

mellékeltek, amely hangsúlyozta az Eurocontrolnak a panaszban kifogásolt tevékenységeiből eredő esetleges problémákat, különösen az ATM termékek, rendszerek és szolgáltatások belső piacának működésére vonatkozóan. A Bizottság ugyanakkor kifejtette, hogy ezen elemzés nem érinti a közösségi versenyjogi szabályoknak a jelen esetben történő alkalmazását. 1998. november 12-én a Bizottság tájékoztatta a felperest az 1998. november 3-i levélről és annak tartalmáról.

- 13 A Bizottság felhívására válaszként 1999. július 2-i levelében az Eurocontrol előterjesztette észrevételeit a panaszról, valamint a Bizottság elemzéséről, amely dokumentum egy kétoldalas levélből, és az ahhoz mellékelte tizenkét oldalas észrevételből állt. Ez utóbbiakat a Bizottság 1999. augusztus 12-i levelével továbbította a felperesnek, aki erre vonatkozóan 2000. február 14-i és március 28-i levelében foglalt állást.
- 14 2000. június 15-i levelében a Bizottság arról tájékoztatta a felperest, hogy véleménye szerint a panaszban kifogásolt tények nem tartoznak az EK 82. cikk hatálya alá, és semmi esetre sem teszik lehetővé az említett cikk megsértésének megállapítását. 2001. január 15-i és 2002. augusztus 2-i levelében a felperes fenntartotta álláspontját. A Bizottság az EK-Szerződés [81]. és [82]. cikke alapján kezdeményezett eljárásokban a felek meghallgatásáról szóló, 1998. december 22-i 2842/98/EK bizottsági rendelet (HL L 354., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 4. kötet, 204. o.) 6. cikke szerint eljárva 2003. szeptember 25-i levelében ugyanakkor arról tájékoztatta a felperest, hogy úgy találta, hogy a panaszban kifejtett okok nem elegendőek ahhoz, hogy a panasznak helyt adhasson. 2003. november 14-i levelében a felperes ismét azt válaszolta, hogy az álláspontja változatlan maradt.
- 15 2004. február 12-i levelével a Bizottság elutasította a panaszt (a továbbiakban: a megtámadott határozat), megerősítve lényegében a 2003. szeptember 25-i levélben már kifejtett értékelést. Többek között úgy találja a megtámadott határozatban, hogy:

- a közösségi versenyjogi szabályok főszabály szerint azzal a feltétellel vonatkoznak az olyan nemzetközi szervezetekre, mint az Eurocontrol, hogy az érintett konkrét tevékenységüket lehet gazdasági tevékenységnek minősíteni;

- az Eurocontrolnak a panasz tárgyát képező tevékenységei nem gazdasági jellegűek, következésképpen az Eurocontrol nem minősül vállalkozásnak az EK 82. cikk értelmében, mindenesetre még amennyiben a tevékenységei vállalkozási tevékenységnek is minősülnének, azok nem ellentétesek az EK 82. cikkel;

- a műszaki szabványosítási tevékenység közérdekű tevékenység, amelyet az Eurocontrol díjazás nélkül végez, nonprofit módon, magánérdek nélkül, nem célja díjak előírása, illetve a felhasználónak nyújtandó szolgáltatások szabályozása, ami kizárja a gazdasági jelleget;

- a prototípusok beszerzését és a szellemi tulajdonjogok kezelését illetően a panasz nem hivatkozik semmi olyan sajátos tényre, amely erőfölénnyel való visszaélést valósítana meg;

- a szellemi tulajdonjogok rendszerét illetően az Eurocontrol ingyenesen az érintett vállalkozások rendelkezésére bocsátja az általa a kutatási és fejlesztési tevékenységének körében szerzett szellemi tulajdonjogokat; még ha a szellemi tulajdonjogok kezelését gazdasági tevékenységnek is tekintenénk, az a tény, hogy a kutatási és fejlesztési tevékenységekben részt vevő vállalkozások olyan műszaki előnnyel bírnak, amelyet hasznosítani tudnak a közbeszerzési eljárások keretében, nem jelent az Eurocontrolnak felróható erőfölénnyel való visszaélést;

- azon segítségnyújtási tevékenységet illetően, amelyet az Eurocontrol kérésre nyújt a nemzeti hatóságoknak, az nem tekinthető gazdasági jellegűnek, mivel az Eurocontrol díjazás nélkül nyújtja; egyébként az említett tevékenységek körében az Eurocontrol nem rendelkezik semmilyen döntési jogkörrel, e jogkörrel csupán a nemzeti hatóságok rendelkeznek.

Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

- 16 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2004. április 23-án benyújtott keresetlevelével a felperes megindította a jelen keresetet.
- 17 2004. szeptember 1-jén keltezett, az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2004. szeptember 2-án benyújtott beadványában az Eurocontrol kérte, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozhasson.
- 18 Az Elsőfokú Bíróság második tanácsa elnökének 2004. október 25-i végzése az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 116. cikkének 6. §-ával összhangban megengedte, hogy az Eurocontrol a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozzék, észrevételeit a szóbeli szakasz során nyújtva be.
- 19 2005. február 25-i beadványával a felperes azt kérte, hogy az Elsőfokú Bíróság pervezető intézkedés keretében hívja fel a Bizottságot, hogy nyújtsa be az 1998. november 3-i levelet, valamennyi, a Bizottság szolgálatai által a közigazgatási eljárás során készített egyéb iratot, a műszaki elemzéseket, a szolgálatok és az Eurocontrol közötti esetleges levelezést, valamint az ez utóbbi által benyújtott iratokat.

- 20 2005. március 11-én keltezett, 2005. március 18-án benyújtott levelében a Bizottság benyújtotta az 1998. november 3-i levelet. A Bizottság, kifejtve, hogy nem rendelkezik egyéb iratokkal, amelyeket hasznos lett volna a jelen ügy irataihoz csatolni, valamint hogy a felperes kérelme általános és nincs megindokolva, egyébként ellenezte a felperes keresetének ezt meghaladó részét.
- 21 2005. április 5-i végzésével az Elsőfokú Bíróság második tanácsa elnöke az eljárási szabályzat 64. cikke 3. §-ának b) pontjában foglaltak értelmében beavatkozási beadvány benyújtására kérte az Eurocontrollt.
- 22 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2005. április 27-én benyújtott beadványában a felperes bizonyításfelvétel iránti kérelmet terjesztett elő, tanúk megidézése és meghallgatása, valamint iratoknak a Bizottság általi benyújtása érdekében, továbbá három új jogalapot terjesztett elő, amelyek a ténybeli vagy jogi körülmények értékelésének nyilvánvaló hibájára, gondosságra és a pártatlanságra vonatkozó kötelezettség megsértésére, illetve a felperes tájékoztatáshoz való jogának és a kontradiktórius eljárás elvének megsértéséből következő hatáskörrel való visszaélésre alapulnak.
- 23 A beavatkozó 2005. június 16-án benyújtotta írásbeli beadványát.
- 24 Az előadó bíró tárgyalásra készített jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (második tanácsa) úgy döntött, hogy előzetes intézkedések elrendelése nélkül megnyitja a szóbeli szakaszt. Úgy döntött azonban, hogy kérdéseket tesz fel a feleknek, felhívva őket, hogy a tárgyalás során szóban válaszoljanak.

- 25 Az Elsőfokú Bíróság a 2006. január 31-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előterjesztéseit és az általa feltett kérdésekre adott válaszokat. Az Elsőfokú Bíróság észrevételeit követően a felperes módosította az eredeti kereseti kérelmét.
- 26 E módosításokat követően a felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:
- semmisítse meg és/vagy módosítsa a megtámadott határozatot;
 - kötelezze a Bizottságot az eljárás költségeinek viselésére.
- 27 A Bizottság a beavatkozó által támogatva azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:
- utasítsa el a keresetet;
 - kötelezze a felperest a költségek viselésére.

Indokolás

1. A felperesnek a megtámadott határozat megsemmisítése és/vagy módosítása iránti kérelme elfogadhatóságáról

- 28 A felperes nem pontosítja, hogy a módosítás iránti kérelmet másodlagos kérelemnek kell-e tekinteni. Mindenesetre az állandó ítélkezési gyakorlat szerint nem tartozik a

közösségi bíróság hatáskörébe, hogy az általa végzett jogszerűségi felülvizsgálat keretében az intézményekkel szemben meghagyással éljen, vagy azokat helyettesítse, hanem az érintett hatóságnak kell megtennie a megsemmisítési kereset tárgyában hozott ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket (az Elsőfokú Bíróság T-67/94. sz., Ladbroke Racing kontra Bizottság ügyben 1998. január 27-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1. o.] 200. pontja és a T-374/94., T-375/94., T-384/94. és T-388/94. sz., European Night Services és társai kontra Bizottság ügyben 1998. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-3141. o.] 53. pontja).

- 29 Ennélfogva a felperes kereseti kérelmének első részét mint elfogadhatatlant el kell utasítani, amennyiben a megtámadott határozat módosítását kéri.

2. A felperes által felhozott új jogalapok elfogadhatóságáról

A felek észrevételei

- 30 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2005. április 27-én benyújtott beadványában a felperes három új jogalapot terjesztett elő, amelyek a ténybeli vagy jogi körülmények értékelésének nyilvánvaló hibájára, gondosságra és a pártatlanságra vonatkozó kötelezettség megsértésére, illetve a felperes tájékoztatáshoz való jogának és a kontradiktórius eljárás elvének megsértéséből következő hatáskörrel való visszaélésre alapulnak.
- 31 A felperes azzal indokolja az új jogalapoknak az írásbeli szakasz lezárását követő előterjesztését, hogy az eljárás során új tények merültek fel az eljárási szabályzat 48. cikke értelmében. A felperes szerint ilyen új elemnek minősül a Bizottság által a 2005. március 11-i észrevételeihez csatolt 1998. november 3-i levél benyújtása. A 2005. április 27-én benyújtott beadványában a felperes úgy érvel, hogy csak az

ellenkérelmet elolvasva, amelyhez csatolták az Eurocontrol igazgatójának 1999. július 2-i levelét, szerzett arról tudomást, hogy az 1998. november 3-i levél nem csupán a panasz továbbítása volt, hanem a Bizottság két főigazgatója által aláírt elemzést is tartalmazott.

- 32 A Bizottság ezen újabb jogalapok mint elfogadhatatlanok elutasítását kérte. A felperes kellő ismerettel rendelkezett mind a küldemény, mind az 1998. november 3-i levél tartalma és aláírói tekintetében, amennyiben elolvasta az 1998. november 12-i levelet.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 33 Az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 48. cikke 2. §-a első albekezdésének értelmében az eljárás további részében semmilyen új jogalapot nem lehet felhozni, kivéve ha az olyan jogi vagy ténybeli helyzetből származik, amely az eljárás során merült fel. Meg kell tehát vizsgálni, hogy a jelen esetben erről van-e szó.
- 34 E tekintetben ki kell emelni, hogy az 1998. november 12-i levél (lásd a fenti 12. pontot) arról tájékoztatta a felperest, hogy a versenypolitikáért, illetve a közlekedésért felelős főigazgatóságok főigazgatói a panaszban felvetett jogi és gazdasági szempontok vizsgálatát követően levelet intéztek az Eurocontrolhoz, felszólítva ez utóbbit, hogy tegye meg észrevételeit, valamint felhívja az Eurocontrol figyelmét a szabványosítási politikája bizonyos elemeire, és hogy az Eurocontrolt többek között arra kérték, hogy a Bizottság szolgálataival együtt semleges és egységes megközelítést határozzon meg a vállalkozásokkal való kapcsolatait illetően. A levél annak bejelentésével zárul, hogy a felperest tájékoztatni fogják az Eurocontrol válaszáról, valamint a Bizottság szolgálatai és az Eurocontrol közötti megbeszélések kimenetéről.

- 35 Meg kell állapítani, hogy a Bizottság egyik főigazgatója egy panaszt továbbító egyszerű feljegyzést elvileg nem ír alá, különösen nem két főigazgatója. Ráadásul a felperesnek nyújtott azon tájékoztatás, miszerint a Bizottság felhívta az Eurocontrol figyelmét a szabványosítási politikája bizonyos elemeire, és jelezte, hogy közös megbeszéléseket kíván kezdeményezni, arra enged következtetni, hogy az 1998. november 3-i levél valószínűleg lényegi megfontolásokat tartalmaz a panasz vizsgálatát illetően. Ezt megerősítették továbbá az Eurocontrolnak a panasszal kapcsolatos 1999. július 2-i észrevételei, amelyeket 1999. augusztus 12-én továbbítottak a felperesnek. Ezen észrevételek bevezető része kifejezetten kimondja, hogy a panaszt „a Bizottság rövid elemzése követte, amely kifejtette a jogi szempontok előzetes vizsgálatának általános rendszerét, és észrevételeket tett az Eurocontrol azon tevékenységeivel kapcsolatban, amelyek számára kifogásolhatónak tűntek, és amelyeket a közösségi gyakorlathoz lenne szükséges igazítani”.
- 36 Ebben az összefüggésben az Eurocontrol igazgatójának 1999. július 2-i levele nem tartalmazott több információt a Bizottság két főigazgatója által aláírt, elemzést tartalmazó feljegyzés létéről, mint a Bizottság 1998. november 12-i levele, vagy az Eurocontrolnak a panasszal kapcsolatos észrevételei.
- 37 Az Eurocontrol igazgatója 1999. július 2-i levelének a felperes által kifejezetten hivatkozott két részét illetően, amelyek a Bizottság szolgálatainak az Eurocontrol bizonyos lényegi tevékenységeivel kapcsolatban tett észrevételeit, valamint a Bizottsággal a panasz vizsgálata kapcsán ezzel kapcsolatban folytatandó közös megbeszélésre vonatkozó javaslatot írják le, meg kell állapítani, hogy ezek semmi olyan információt nem tartalmaznak, amely ne szerepelt volna már az 1998. november 12-i levélben, vagy az Eurocontrolnak a panasszal kapcsolatos észrevételeiben, amely utóbbi iratok az Eurocontrolnak azon tevékenységeit is leírták, amelyeket a Bizottság „kifogásolhatónak” talált.
- 38 A felperes tehát a Bizottság 1998. november 12-i levelét és az Eurocontrolnak a panasszal kapcsolatos észrevételeit olvasva – amelyeket 1999. augusztus 12-én küldték meg számára – értesülhetett arról, hogy az 1998. november 3-i levélhez

csatolták az Eurocontrol vitatott magatartásainak elemzését. Következésképpen a Bizottság által benyújtott 1998. november 12-i levélre figyelemmel meg kell állapítani, hogy a felperesnek nincs jogalapja azt állítani, hogy csupán az Eurocontrol igazgatójának 1999. július 2-i, az ellenkérelemhez csatolt levelének olvasatából derült ki számára, hogy az 1998. november 3-i levél nem egyszerűen a panaszának továbbítása, hanem annak – a Bizottság két főigazgatója által aláírt – elemzését is tartalmazza. Ennélfogva nem hivatkozhat az említett 1999. július 2-i levélre mint az eljárás során felmerült új ténybeli bizonyítékra.

- 39 Egyébként az 1998. november 3-i levélnek nem az az értelme, amit a felperes tulajdonítani kíván neki. A Bizottság egyáltalán nem állapítja meg, hogy az Eurocontrol tevékenységei gazdasági tevékenységnek minősülnek, és ennélfogva a közösségi versenyjogi szabályok alkalmazandóak azokra. E levél egyébként kifejezetten kimondja, hogy a csatolt elemzés „nem érinti a közösségi versenyjogi szabályok alkalmazását”, ami azt is indokolja, hogy miért vizsgálja az Eurocontrol – jóllehet nem gazdasági – tevékenységeinek az ATM berendezések ágazatában tevékenykedő vállalkozások közötti versenyre gyakorolt hatását is.
- 40 Következésképpen ezen új jogalapokat mint elfogadhatatlanokat el kell utasítani.

3. A beavatkozó által előterjesztett, a nemzetközi közjog szerinti mentességére alapított jogalap elfogadhatóságáról

- 41 A Bizottságot támogató beavatkozó – a Bizottsághoz hasonlóan – a kereset elutasítását kéri. Kérelme megalapozására a beavatkozó két jogalapot hoz fel, amelyek egyrészt arra alapulnak, hogy az Európai Unió szabályai nem alkalmazha-

tóak az Eurocontrolra, ez utóbbi nemzetközi közjog szerinti mentessége miatt, másrészt azon tényre, hogy az Eurocontrol nem vállalkozás az EK 82. cikk értelmében. Meg kell állapítani, hogy e jogalapok közül az elsőre a Bizottság nem hivatkozik.

- 42 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy míg a Bíróság alapokmánya 40. cikkének negyedik bekezdése, amely ezen alapokmány 53. cikkének első bekezdésére figyelemmel az Elsőfokú Bíróság előtti eljárásra is alkalmazandó, valamint az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 116. cikkének 3. §-a nem zárja ki, hogy a beavatkozó új, vagy az általa támogatott fél érveitől eltérő érveket adjon elő, a keresetlevélben felhozott érvek megismérlésére korlátozás terhe mellett, ugyanakkor nem állítható, hogy e rendelkezések lehetővé tennék számára új jogalapok előterjesztésével a jogvita keresetlevélben meghatározott keretének módosítását, illetve eltorzítását (lásd ebben az értelemben a Bíróság 30/59. sz., *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg kontra Főhatóság* ügyben 1961. február 23-án hozott ítéletének [EBHT 1961., 3. o.] 37. pontját; a C-313/90. sz., *CIRFS és társai kontra Bizottság* ügyben 1993. március 24-én hozott ítéletének [EBHT 1993., I-1125. o.] 22. pontját; a C-245/92. P. sz., *Chemie Linz kontra Bizottság* ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4643. o.] 32. pontját; az Elsőfokú Bíróság T-459/93. sz., *Siemens kontra Bizottság* ügyben 1995. június 8-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-1675. o.] 21. pontját; a T-371/94. és T-394/94. sz., *British Airways és British Midland Airways kontra Bizottság egyesített ügyekben* 1998. június 25-én hozott ítéletének [EBHT 1994., II-2405. o.] 75. pontját; a T-125/96. és T-152/96. sz., *Boehringer kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyben* 1999. december 1-jén hozott ítéletének [EBHT 1999., II-3427. o.] 183. pontját; a T-395/94. R. sz. és T-395/94. sz., *Atlantic Container Line és társai kontra Bizottság* ügyben 2002. február 28-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-875. o.] 382. pontját és a T-114/02. sz., *BaByliss kontra Bizottság* ügyben 2003. április 3-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-1279. o.] 417. pontját).
- 43 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy mivel az eljárási szabályzat 116. cikkének 3. §-a alapján a beavatkozó a jogvitát beavatkozáskori állásában fogadja el, és a Bíróság alapokmánya 40. cikkének negyedik bekezdése alapján a beavatkozási kérelem csak az egyik fél indítványainak támogatására korlátozódhat, az Eurocontrol mint beavatkozó nem jogosult ezen – a nemzetközi közjog szerinti mentességére alapuló – jogalapra hivatkozni.
- 44 Következésképpen az Eurocontrol első jogalapját mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

4. A megsemmisítés iránti kérelemről

- 45 A felperes a megsemmisítés iránti keresetének alátámasztására a keresetlevelében három jogalapot terjeszt elő, amelyek a közösségi versenyjogi rendelkezéseknek az Eurocontrolra történő alkalmazhatóságára vonatkozó nyilvánvaló mérlegelési hibára, a közösségi versenyjogi rendelkezések esetleges megsértésére vonatkozó nyilvánvaló mérlegelési hibára, valamint a lényeges eljárási szabályok megsértésére alapulnak.
- 46 A felperes által előterjesztett érvelésre tekintettel, a „közösségi versenyjogi rendelkezésekre” történő általános hivatkozás ellenére úgy tűnik, hogy az első két jogalap valójában csupán az EK 82. cikkre vonatkozik. Tehát kizárólag e cikkre tekintettel vizsgálja meg az Elsőfokú Bíróság a felperes két első jogalapját.
- 47 Egyébként e két jogalapot illetően meg kell állapítani, hogy amennyiben a Bizottság határozatának a rendelkező része az érvelés több pilléréen alapul, amelyek mindegyike önmagában elegendő ahhoz, hogy e rendelkező részt megalapozza, főszabály szerint csak abban az esetben kell megsemmisíteni ezt a jogi aktust, ha mindegyik pillér jogsértő. Ebben az esetben valamely hiba vagy más olyan jogsértés, amely az érvelésnek csak az egyik pillérét érinti, nem elegendő ahhoz, hogy igazolja a vitatott határozat megsemmisítését, mivel annak nem lehetett meghatározó befolyása az intézmény által elfogadott rendelkező részre (lásd analógia útján az Elsőfokú Bíróság T-126/99. sz., Graphischer Maschinenbau kontra Bizottság ügyben 2002. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-2427. o.] 49–51. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot; valamint a T-210/01. sz., General Electric kontra Bizottság ügyben 2005. december 14-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-5575. o.] 43. pontját).
- 48 A jelen esetben az EK 82. cikk, amelynek Bizottság általi alkalmazását a felperes szeretné, megtiltja, hogy valamelyik vállalkozás visszaéljen az erőfölényével a piacon. A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt esetleges hatás kritériumán kívül e

rendelet két együttes feltételt határoz meg, amelyek szerint először is az érintett vállalkozásnak erőfölénnyel kell rendelkeznie, és másodszor ezen erőfölénnyel vissza kell élnie. Amint az feljebb már megállapítást nyert (15. pont), a Bizottság egyrészt úgy találta, hogy az Eurocontrol nem vállalkozás, másrészt hogy a szóban forgó magatartások semmi esetre sem ellentétesek az EK 82. cikkel. A megtámadott határozatot tehát arra a kettős megállapításra alapította, hogy a fenti két feltétel egyike sem teljesül a jelen esetben, amely megállapítások bármelyike elegendő ahhoz, hogy a megtámadott határozat rendelkező részét megalapozza.

- 49 Ebből következik, hogy a megtámadott határozat megsemmisítése a felperes első két jogalapjának elfogadását feltételezi, amely jogalapok közül az egyik az első feltétel, a másik a második feltétel tekintetében vitatja a határozat jogszerűségét.

Az EK 82. cikknek az Eurocontrolra történő alkalmazhatóságára vonatkozó nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított első jogalapról

- 50 Az EK 82. cikknek a jelen esetben történő alkalmazása azt feltételezi, hogy az Eurocontrol a közösségi versenyjog értelmében vállalkozásnak minősül. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a „vállalkozás” fogalma minden, gazdasági tevékenységet folytató jogalanyra kiterjed, függetlenül azok jogállásától és finanszírozási módjától, és gazdasági tevékenységnek minősül minden olyan tevékenység, amely áruk vagy szolgáltatások adott piacon történő kínálatában áll (a Bíróság C-41/90. sz., Höfner és Elser ügyben 1991. április 23-án hozott ítéletének [EBHT 1991., I-1979. o.] 21. pontja; a C-244/94. sz., Fédération française des sociétés d'assurance és társai ügyben 1995. november 16-án hozott ítélet [EBHT 1995., I-4013. o.] 14. pontja; a C-55/96. sz., Job Centre ügyben 1997. december 11-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-7119. o.] 21. pontja; a C-35/96. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1998. június 18-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-3851. o.] 36. pontja és a C-180/98 –C-184/98. sz., Pavlov és társai egyesített ügyekben 2000. szeptember 12-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6451. o.] 74. pontja).

- 51 A felperes úgy érvel, hogy az Eurocontrol jelen esetben szóban forgó tevékenységei, azaz a szabványosítás, a kutatás és fejlesztés, valamint a nemzeti hatóságoknak való segítségnyújtás, gazdasági tevékenységek, és ennél fogva az Eurocontrolnak vállalkozásnak kell minősülnie az EK 82. cikk értelmében. A Bizottság a maga részéről a Bíróság C-364/92. sz., SAT Fluggesellschaft ügyben 1994. január 19-én hozott [EBHT 1994., I-43. o.] ítéletére hivatkozik, amelynek 30. és 31. pontjában a Bíróság úgy találta, hogy:

„30 Összességükben az Eurocontrol tevékenységei természetüknél és tárgyuknál, valamint a rájuk vonatkozó szabályoknál fogva a légtér ellenőrzésére és felügyeletére vonatkozó jogosultságok gyakorlásához kapcsolódnak, és jellegzetesen közjogi jogosultságok. Nem bírnak olyan gazdasági jelleggel, amely indokolná a Szerződés versenyjogi szabályainak alkalmazását.

- 31 Egy nemzetközi szervezet, mint az Eurocontrol, ennél fogva nem minősül az [EK 82. cikk] és az [EK 86. cikk] rendelkezéseinek alávetett vállalkozásnak.”

- 52 Ezen ítélet rendelkező része csupán kijelenti, hogy „az [EK 82. cikk] és az [EK 86. cikk] rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy az olyan nemzetközi szervezet, mint az Eurocontrol, nem minősül e cikkek értelmében vállalkozásnak”.

- 53 A Bizottság ebből arra következtet, hogy a Bíróság kizárta, hogy az Eurocontrolt bármilyen körülmények között és bármely tevékenységét illetően a közösségi versenyjog értelmében vállalkozásnak lehessen minősíteni.

- 54 Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy a Bíróság e következtetés levonásához kizárólag az Eurocontrol azon tevékenységeinek a gazdasági tevékenység fogalmának fényében történő vizsgálatára támaszkodott, amelyeket a SAT Fluggesellschaft mbH légitársaság és az Eurocontrol közötti jogvita keretében megkérdőjeleztek, azaz a légitársasági szolgáltatások felhasználói által fizetendő díjak szerződő államok nevében történő kiszabását és beszedését illetően. A Bíróság az ítélet 22. pontjában ugyan utalt a jelen ügyben szóban forgó tevékenységek egy részére, azonban nem vizsgálta, hogy azok az ítélkezési gyakorlat értelmében gazdasági tevékenységnek minősülnek-e. Mivel azonban a Szerződés versenyjogi rendelkezései alkalmazandók valamely szervnek a hatóságként folytatott tevékenységeitől különválasztható tevékenységeire (a Bíróság 107/84. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1985. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1985., 2655. o.] 14. és 15. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-128/98. sz., Aéroports de Paris kontra Bizottság ügyben 2000. december 12-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-3929. o.] 108. pontja), egy jogalany különböző tevékenységeit külön kell vizsgálni, és abból, hogy e tevékenységek közül néhány közjogi jogosultságnak minősül, még nem lehet arra következtetni, hogy a többi tevékenység nem gazdasági jellegű (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Aéroports de Paris kontra Bizottság ítélet 109. pontját). A Bíróság vizsgálatának korlátozott mértékére tekintettel, nyilvánvalónak tűnik, hogy a fent hivatkozott SAT Fluggesellschaft ítélet 31. pontjának és rendelkező részének általános megfogalmazása ellenére nem kizárható, hogy az Eurocontrol egyéb tevékenységei tekintetében vállalkozásnak minősüljön az EK 82. cikk értelmében.
- 55 Az Eurocontrol valamennyi, a felperes által vitatott tevékenysége tekintetében egyrészt meg kell tehát határozni, hogy elválaszthatóak-e a közjogi feladatához tartozó tevékenységeitől, másrészt hogy gazdasági tevékenységnek minősülnek-e a fenti 50. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében.

Az Eurocontrol műszaki szabványosítási tevékenységét illetően

– A felek érvei

- 56 A felperes úgy érvel, hogy az Eurocontrol szabványosítási tevékenysége gazdasági tevékenység. E műszaki szabványosítási tevékenység semmilyen objektív kapcsolatot

nem mutat a légtér irányításával kapcsolatos feladattal, tehát nem a légi közlekedés ellenőrzésével kapcsolatos közjogi jogosultságok kifejeződése. A megtámadott határozatban a Bizottságnak az ezzel ellentétes megállapításai, amelyek azon alapulnak, hogy az említett tevékenység díjazás nélkül, nonprofit módon végzett, közérdekű tevékenység, amelynek nem célja díjak előírása, illetve a felhasználónak nyújtandó szolgáltatások szabályozása, ellentétesek az állandó ítélkezési gyakorlattal. Ráadásul a Bizottság korábbi gyakorlatában már elismerte, hogy a panaszban kifogásoltakhoz hasonló tevékenységek – mint például az Európai Távközlési Szabványügyi Intézet (ETSI), illetve a nemzeti vasúti társaságok európai szövetségének a tevékenysége – gazdasági tevékenységnek minősül. A Bizottság e két esetet a versenyjogi szabályok hatálya alá tartozónak tekintette.

57 A felperes arra hivatkozik, hogy a szabványosítási tevékenység gazdasági jellege a prototípusok beszerzésének – ami a szabványosítás előzetes feltétele – a gazdasági jellegéből következik. A tevékenységek, amelyek végső célja a szabványok megszerzése, tehát nagyobb általánosságban a szabványosítás, összességükben egy sajátos gazdasági tevékenység alkotóelemei. Az Eurocontrol az ATM rendszerek prototípusainak egyetlen vevőjeként van jelen a piacon.

58 A Bizottság szerint az Eurocontrol a szabványosítási tevékenységét nemzetközi szervezetként végzi a szerződő államok nevében, ezen államok érdekétől elkülöníthető és független saját érdek nélkül, a légi közlekedés biztonsága fenntartásának és javításának közérdekét követve. Az Eurocontrol szabályozási tevékenysége nemcsak hogy nem választható el a nemzetközi szervezetként reá bízott feladattól, hanem kifejezetten e feladat lényegét képezi. Mindezen elemek összességére tekintettel megállapítható, hogy az Eurocontrol a műszaki szabványosítási tevékenységének gyakorlásakor nem tekinthető vállalkozásnak az EK 82. cikk alkalmazása céljából.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 59 Az Eurocontrol szabványosítási tevékenységét illetően először is meg kell különböztetni egyrészt a szabványok előkészítését vagy kidolgozását, amelyet az Eurocontrol ügynöksége mint végrehajtó szerv végez, másrészt azoknak az Eurocontrol tanácsa általi elfogadását. Ez utóbbi feladatot illetően meg kell állapítani, hogy az a jogalkotás területére tartozik. Az Eurocontrol tanácsa a szervezet minden egyes tagállamának polgárireplés-irányítási igazgatóiból áll, akiket az államuk műszaki leírások elfogadásával bízott meg, amelyek mindezen államokban kötelező erejűek lesznek, amely tevékenység közvetlenül ez utóbbiak közjogi jogosultságainak gyakorlásának körébe tartozik. Az Eurocontrol szerepe tehát egy miniszter szerepéhez hasonló, aki nemzeti szinten előkészíti azokat a törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, amelyeket azután a kormány elfogad. Tehát az Eurocontrol közjogi feladatának a körébe tartozó tevékenységről van szó.
- 60 Ellenben a műszaki szabványok Eurocontrol általi előkészítését vagy kidolgozását illetően meg kell állapítani, hogy e tevékenység – a Bizottság állításaival ellentétben – különválasztható a légtér irányításával és a légi biztonság fejlesztésével kapcsolatos feladatától. A Bizottság által annak alátámasztása felhozott érvek, hogy az Eurocontrol szabványosítási tevékenysége e szervezet közfeladatához kapcsolódik, valójában csak e szabványok elfogadására, és nem kidolgozásokra hivatkoznak. Ez különösen azt az érvet érinti, amely szerint alapvető fontosságú az ATM rendszerekkel kapcsolatos szabványokat és műszaki leírásokat nemzetközi szinten elfogadni annak érdekében, hogy a nemzeti repülésirányítási szervek közötti repülésellenőrzés-átadás megbízhatósága biztosított legyen. Szabványok nemzetközi szinten való elfogadásának szükségessége nem feltétlenül jelenti azt, hogy a szabványokat kidolgozó jogalanyoknak azonosnak kell lennie azzal, aki azokat elfogadja. E tekintetben a Bizottság nem állapította meg, hogy a jelen esetben e két tevékenységet szükségszerűen egy és ugyanazon szervnek kell végeznie, és nem két különbözőnek.

- 61 Ugyanakkor az Eurocontrol szabvány kidolgozási tevékenysége nem tekinthető gazdasági tevékenységnek. Az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy gazdasági tevékenységnek minősül minden olyan tevékenység, amely áruk vagy szolgáltatások adott piacon történő kínálatában áll (lásd a fent hivatkozott Aéroports de Paris kontra Bizottság ítélet 107. pontját és a fenti 50. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). A jelen esetben a felperes nem bizonyította „az ATM berendezések ágazatában a műszaki szabványosítási szolgáltatások” piacának fennállását. E szolgáltatások egyetlen felhasználói a légi forgalom ellenőrzésére jogosult hatóságként az államok lehetnek. Az államok azonban úgy határoztak, hogy nemzetközi együttműködés keretében saját maguk dolgozzák ki e szabványokat az Eurocontrol közvetítésével. A kidolgozott szabványokat ezt követően az Eurocontrol tanácsa fogadja el, a kidolgozási tevékenység eredményei a szervezeten belül maradnak, és nem képezik valamely piac kínálatát. A szabványosítás területén az Eurocontrol tehát a tagállamainak csupán az együttműködés fóruma, amelyet az ATM rendszereik műszaki szabványainak koordinálása végett hoztak létre. Ennélfogva nem tekinthető úgy, hogy az Eurocontrol e területen nekik „árakat vagy szolgáltatásokat” kínál.
- 62 A jelen esetben a felperes tehát nem bizonyította, hogy a vitatott tevékenység áruk vagy szolgáltatások adott piacon történő kínálatában állna, ahogyan ezt az előző pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat pedig megköveteli.
- 63 A felperes azon érvelését illetően, miszerint külön kellene vizsgálni a szabványosítási tevékenységet és a műszaki szabványok kidolgozásához szükséges prototípusok beszerzését avégett, hogy az említett prototípusok beszerzésének gazdasági jellegéből a szabványosítási tevékenység gazdasági jellegére lehessen következtetni, meg kell állapítani, hogy ezen érvelést nem lehet elfogadni.
- 64 A felperes nem fejt ki, hogy a prototípusok beszerzése, amennyiben elfogadottnak vesszük, hogy gazdasági tevékenységnek minősül, miért vonja szükségszerűen maga

után a szabványosítási tevékenység ugyanilyen minősítését. Míg felek nem vitatják, hogy az Eurocontrol árukat vagy szolgáltatásokat szerez be a piacon, ez nem jelenti azt, hogy azon tevékenységek, amelyek céljából ezen árukat vagy szolgáltatásokat beszerezte, gazdasági jellegűek lennének.

- 65 Egyébként meg kell állapítani, hogy az olyan megközelítés, amely az előbb gyakorolt tevékenység (a prototípusok beszerzése) jellegéből következtet az azt követően gyakorolt tevékenység (a szabványosítás) jellegére, amint azt a felperes javasolja, ellentétes az Elsőfokú Bíróság ítélkezési gyakorlatával. A közösségi bíróságoknak a fent hivatkozott állandó ítélkezési gyakorlatából következő kritériumok szerint a gazdasági tevékenység fogalma az áruk vagy szolgáltatások adott piacon történő kínálatából következik, és nem ezen áruk vagy szolgáltatások beszerzéséből. E tekintetben a közösségi bíróság úgy ítélte meg, hogy nem maga a vásárlás az, ami jellemzi a gazdasági tevékenységet, és annak megítéléséhez, hogy egy tevékenység gazdasági jelleggel bír-e, nem helyes valamely áru megvételét különválasztani ezen áru utólagos felhasználásától. Ennélfogva úgy kell tekinteni, hogy az áru utólagos felhasználásának gazdasági jellege, illetve annak hiánya szükségszerűen meghatározza a vásárlási tevékenység jellegét is (az Elsőfokú Bíróság T-319/99. sz., FENIN kontra Bizottság ügyben 2003. március 4-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-357. o.] 36. pontja). A jelen ügy összefüggésében ez azt jelenti, hogy a szabványosítási tevékenység gazdasági jellegének hiányából következik, hogy a prototípusoknak az említett szabványosítás keretében történő beszerzése nem bír gazdasági jelleggel, annak ellenére, hogy az Eurocontrol vevőként van jelen az ATM berendezések piacán.
- 66 E tekintetben el kell utasítani a felperes azon érvelését, amely szerint az Elsőfokú Bíróságnak a fent hivatkozott FENIN kontra Bizottság ítéletben kifejtett indokolása nem alkalmazható a jelen ügyre, illetve alkalmazása nem lehet korlátlan.
- 67 Amennyiben a felperes egyrészt úgy érvel, hogy a fent hivatkozott FENIN kontra Bizottság ítélet alapjául szolgáló helyzet igen különbözött a jelen helyzettől, ki kell

emelni, hogy az Elsőfokú Bíróság abban az ügyben általános jelleggel megállapította, hogy amennyiben egy jogalany nem azzal a céllal vásárol meg egy árut, hogy valamely gazdasági tevékenység keretében árukat vagy szolgáltatásokat kínáljon, hanem hogy azt egy másik – például tisztán szociális jellegű – tevékenység keretében hasznosítsa, nem minősül vállalkozásnak csupán azért, mert vevőként van jelen valamely piacon (a fent hivatkozott FENIN kontra Bizottság ítélet 37. pontja). E mondat általános megfogalmazása, és különösen az a tény, hogy a szociális jellegű tevékenységet kifejezetten csak példaként említi, minden olyan jogalanyra alkalmazhatóvá teszi az említett ítéletben elfogadott álláspontot, amely nem gazdasági jellegű tevékenység céljára vásárol termékeket. Amint ezt fentebb már kifejtettük, pontosan ez a helyzet állt elő az Eurocontrol esetében.

- 68 Amennyiben a felperes másrészt úgy érvel, hogy ezen ítélkezési gyakorlat alkalmazása, amely szerint az áru utólagos felhasználásának gazdasági jellege, illetve annak hiánya szükségszerűen meghatározza a vásárlási tevékenység jellegét is, nem hagyhatja figyelmen kívül a beszerzési tevékenység adott piacra gyakorolt esetleges hatását, különösen amikor – mint a jelen esetben is – a vevő európai szinten monoposzon helyzetben van, meg kell állapítani, hogy ezen érvelés a fent hivatkozott FENIN kontra Bizottság ítélet helytelen értelmezésén alapul. A Bíróság abban az ítéletben megállapította, hogy bár egy jogalany, aki azzal a céllal vesz egy árut, hogy azt egy másik, nem gazdasági jellegű tevékenység keretében hasznosítsa, „igen jelentős gazdasági erővel bírhat, amely adott esetben monoposzon helyzethez vezethet, amennyiben a tevékenység, amelynek céljára ezen árukat vásárolta, nem bír gazdasági jelleggel, a jogalany nem minősül vállalkozásnak a közösségi versenyjogi szabályok értelmében, tehát nem vonatkoznak rá az EK 81. cikk (1) bekezdésében és az EK 82. cikkben meghatározott tilalmak” (a fent hivatkozott FENIN kontra Bizottság ítélet 37. pontja).

- 69 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát, amikor megállapította, hogy az Eurocontrol műszaki szabványosítás tevékenységei a közösségi ítélkezési gyakorlat értelmében nem minősülnek gazdasági tevékenységnek, és így a Szerződés versenyjogi szabályai nem vonatkoznak rájuk.

A kutatási és fejlesztési tevékenységet – különösen a prototípusok beszerzését és a szellemi tulajdonjogok rendszerét – illetően

– A felek érvei

- 70 A felperes szerint a megtámadott határozat figyelmes olvasatából kitűnik, hogy a Bizottság nem vitatja a prototípusok beszerzésének és a szellemi tulajdonjogok rendszerének gazdasági jellegét. A határozat nem zárja ki kifejezetten e minősítést, és a Bizottság érdemben vizsgálta egy esetleges erőfölénnyel való visszaélés lehetőségét, ellentétben a szabványosítási tevékenységgel, valamint a nemzeti hatóságoknak való segítségnyújtással, amelyekkel kapcsolatban nem vizsgálta érdemben a felperes által kifogásolt jogsértéseket.
- 71 A Bizottság vitatja, hogy a megtámadott határozatban elismerte volna az Eurocontrol kutatási és fejlesztési tevékenységének gazdasági jellegét.
- 72 Az ATM rendszerek prototípusainak beszerzése és a hozzájuk kapcsolódó szellemi tulajdonjogok rendszere, amint azt az adásvételi szerződések rögzítik, közvetlenül az Eurocontrol szabványosítási tevékenységének keretébe tartozik. E prototípusokat a szervezet a műszaki szabványok és leírások kidolgozásához és érvényesítéséhez használja, azaz olyan tevékenység keretében, amely nem bír gazdasági jelleggel.
- Az Elsőfokú Bíróság álláspontja
- 73 Az Eurocontrol kutatási és fejlesztési tevékenységével kapcsolatban a felperes megkérdőjelezi az ATM rendszerek prototípusainak a szervezet általi beszerzését, valamint a szellemi tulajdonjogok szervezet általi kezelését e területen.

- 74 A felperes által a szellemi tulajdonjogok kezelésének gazdasági jellegére vonatkozóan felhozott egyetlen érv annak állítására szorítkozik, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság nem cáfolja e tevékenység gazdasági jellegét – amely állítást a Bizottság vitatja, és amely nem támasztható alá a megtámadott határozattal. Amint az említett határozat 32. pontjából kitűnik, a Bizottság csak másodlagosan és a teljesség kedvéért vizsgálta e tevékenységgel kapcsolatban az EK 82. cikk megsértésének esetleges fennállását.
- 75 Egyébként nyilvánvaló, hogy a prototípusok beszerzése, amelyet az Eurocontrol a kutatási és fejlesztési tevékenysége keretében végez, valamint a kapcsolódó szellemi tulajdonjogok kezelése nem ruházza fel gazdasági jelleggel a szervezet kutatási és fejlesztési tevékenységét, mivel az említett beszerzés nem jár áruk vagy szolgáltatások adott piacon történő kínálásával.
- 76 A prototípusok beszerzése csupán a fejlesztésükhöz kapcsolódó tevékenység. Amint arra a beavatkozó emlékeztetett, e fejlesztést nem az Eurocontrol maga végzi, hanem az érintett ágazat vállalkozásai, amelyek számára a szervezet közpénzből nyújtott támogatásokat nyújt ösztönzéseként. Az Eurocontrol így közpénzeket oszt szét, avégett hogy előmozdítsa a kutatást és fejlesztést az ATM berendezések területén. Annak biztosítása végett, hogy az általa támogatott kutatás eredményei hozzáférhetőek legyenek az érintett ágazat számára, a támogatási szerződések úgy rendelkeznek, hogy az Eurocontrol szerzi meg a prototípus tulajdonjogát és az általa

finanszírozott kutatás során keletkező szellemi tulajdonjogokat. E jogok Eurocontrol általi megszerzése tehát nem önmagáért való cél, és nem e jogok kereskedelmi felhasználására irányul, hanem csupán a támogatást nyújtó szerv és a támogatott vállalkozás közötti jogviszony egyik eleme.

- 77 Ebben az összefüggésben meg kell állapítani, hogy a szellemi tulajdonjogok kezelésének Eurocontrol által létrehozott rendszere keretében az Eurocontrol az általa megszerzett, a támogatott kutatási és fejlesztési tevékenységekből eredő szellemi tulajdonjogokat ingyenesen bocsátja az érintett vállalkozások rendelkezésére. Valamely tevékenység gazdasági jellegének vizsgálata keretében a díjazás hiányának feltétele kétségkívül csak egy a sok között, és magában nem zárja ki a gazdasági jelleget. Ugyanakkor a jelen esetben azon tény, hogy az Eurocontrol az általa a prototípusok fejlesztésének keretében megszerzett tulajdonjogok felhasználási engedélyeit ingyenesen bocsátja rendelkezésre, hozzáadódik ahhoz a tényhez, hogy a műszaki fejlesztés előmozdításának kiegészítő tevékenységéről van szó, amely az Eurocontrol közérdekű feladatának körébe tartozik, és amelyet nem a szervezet saját, az említett céltől különválasztható céljának érdekében végez, ami kizárja a tevékenység gazdasági jellegét (lásd analógia útján a Bíróság C-264/01., C-306/01., C-354/01. és C-355/01. sz., AOK Bundesverband és társai ügyben 2004. március 16-án hozott ítélet [EBHT 2004., I-2493. o.] 63. pontját).

- 78 A szellemi tulajdonjogok e kezelése egyáltalán nem hasonlítható azon magánjogi szervezetek tevékenységéhez, amelyek nemzeti szinten kezelik a zeneszerzők, illetve szerzők jogait, és amelyeket e jogok jogosultjai a műveik harmadik felek általi felhasználása jogcímén jogdíjak beszedésével bíznak meg. E szervezetek gazdasági tevékenységet folytatnak, amennyiben egyrészt díjazás ellenében a szerzői jogok kezelését kínálják, másrészt mint a szerzők által a fizetendő jogdíjak beszedésével megbízott központi szervezet olyan harmadik felekkel szemben járnak el, akik az

érintett műveket kereskedelmi célokra használják fel. A jelen esetben azonban nem ez a helyzet.

- 79 E tekintetben el kell utasítani a felperesnek a tárgyalás során előadott azon állítását, amely az Eurocontrol 1997. április 23-i, „ARTAS Intellectual Property Rights and Industrial Policy” (A szellemi tulajdonjogok és az iparpolitika az ARTAS rendszer keretében) című belső dokumentumára alapul, amelyet a felperes a keresetlevelének mellékleteként nyújtott be, és amely szerint a felhasználási engedélyek nem ingyenesek és odaítélésük az ARTAS rendszer prototípusát kifejlesztő szerződő vállalkozás, a Thomson-CSF (ma Thales) társaság beleegyezésétől függ. A hivatkozott dokumentumból kitűnik, hogy az ARTAS rendszer felhasználási díja egy ECU, ami egyenértékű az ingyenességgel. Egyébként ugyanezen dokumentumból kitűnik, hogy e díj ellenében az érintett vállalkozás teljes hozzáférést kap az Eurocontrol által finanszírozott fejlesztési projekt keretében kidolgozott rendszer részeihez („foreground software”), amely az Eurocontrol szellemi tulajdonát képezi. Az ARTAS rendszer azon részeit illetően, amelyeket a Thomson-CSF dolgozott ki korábbi projektek keretében, és amelyeket az említett rendszerben újra felhasznált („background software”), az információk nyilvánosságra hozatalára egy rendszert hoztak létre, amely két információkategóriát különböztet meg: egyrészt a nyilvánosságra hozható információt, másrészt pedig a bizalmas információt. Míg az első kategóriába tartozók ARTAS típusú rendszerek fejlesztése végett a Thomson-CSF versenytársainak rendelkezésére bocsáthatóak az Eurocontrolal kötött felhasználási megállapodás aláírását követően, a második kategóriába tartozók csak Thomson-CSF hozzájárulásával bocsáthatóak ez utóbbi versenytársainak a rendelkezésére. Meg kell tehát állapítani, hogy a szóban forgó dokumentum a felperes állításainak épp az ellenkezőjét támasztja alá, azaz hogy az ARTAS rendszerre vonatkozó felhasználási engedély ingyenes, hogy e rendszernek az Eurocontrol által finanszírozott projekt keretében fejlesztett valamennyi összetevőjét a Thomson-CSF versenytársainak rendelkezésére bocsátják, anélkül hogy ez utóbbi tiltakozhatna e nyilvánosságra hozatal ellen, valamint hogy még a Thomson-CSF által korábban kidolgozott összetevők egy része is a versenytárs vállalkozások rendelkezésére bocsátható. Ezzel kapcsolatban tehát el kell utasítani a felperes érvelését.

- 80 El kell utasítani a felperesnek azon kifogásait is, amelyek egyrészt a „foreground software” és a „background software” Eurocontrol általi önkényes és átláthatatlan

körülhatárolására, másrészt pedig arra vonatkoznak, hogy e körülhatárolás végeredményében pusztán elméleti, mivel az a tény, hogy versenytársak nem ismerik a nem hozzáférhető részek bizonyos adatait (a „forráskódokat”), meggátolja őket a kidolgozott szoftverek hozzáférhető részeinek hasznosításában. Jóllehet e tények – feltéve, hogy bizonyíthatók – valóban hatással lehetnek a versenyre az ATM berendezések ágazatában, nem bizonyítják a szellemi tulajdonjogok Eurocontrol által alkalmazott rendszerének gazdasági jellegét.

- 81 Továbbá a felperes azon kifogását illetően, amely szerint az Eurocontrol a szerződő vállalkozások jogait illetően csak a „background software”-nek, az alkalmazásához szükséges minden dokumentációval együtt, „kód-gép csomagok” formájában való nyilvánosságra hozatalát írja elő, míg az ún. „OTS”-szoftvereket bizalmasan kezeli, e kifogás lényegében azt rója fel az Eurocontrolnak, hogy nem írja elő azon vállalkozásoknak, amelyekkel kutatási szerződést kötött, hogy azon saját termékeik forráskódjait, amelyeket az általa finanszírozott kutatási projektek keretében újra felhasználtak, a versenytársaik rendelkezésére bocsássák. Meg kell állapítani – függetlenül attól, hogy ilyen kötelezettség jogszerűen előírható-e a szerződő vállalkozások számára –, hogy az a tény, miszerint az Eurocontrol a szellemi tulajdonjogokra vonatkozó rendszerének keretében ilyen körülhatárolással él, nem felel meg a gazdasági tevékenység fenti 50. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat által kidolgozott kritériumainak, azaz nem olyan tevékenység, amely áruk vagy szolgáltatások adott piacon történő kínálatában áll.

- 82 Következésképpen a Bizottság nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát, amikor megállapította, hogy az Eurocontrol által finanszírozott kutatási és fejlesztési tevékenység nem tekinthető gazdasági tevékenységnek, és így a Szerződés versenyjogi szabályai nem vonatkoznak rájuk.

A nemzeti hatóságoknak való segítségnyújtási tevékenységet illetően

– A felek érvei

- 83 A felperes arra hivatkozik, hogy nemzeti hatóságoknak való technikai segítségnyújtási tevékenység, amit az Eurocontrol végez a nyilvános ajánlati felhívások dokumentációjának megszővegezésével vagy az ajánlati felhívásban résztvevő vállalkozások kiválasztási eljárásában való részvétellel, önmagában gazdasági tevékenység. Továbbá az Eurocontrol e tevékenységet díjazás ellenében végzi, mivel a tagállamai részéről finanszírozásban részesül, amely finanszírozás a segítségnyújtási, valamint a többi tevékenységének fedezetére szolgál.
- 84 A Bizottság és a beavatkozó úgy vélik, hogy a légi közlekedés ellenőrzésével megbízott nemzeti hatóságoknak való segítségnyújtási tevékenység, különösen az ATM rendszerek és berendezések beszerzésével kapcsolatos közbeszerzési eljárások során nyújtott segítség, a szervezet egyezmény által meghatározott feladatának része. E tevékenység teszi lehetővé, hogy a szerződő államok – a szervezet különleges műszaki szakértelmének segítségével – megfelelően elláthassák a légi közlekedés ellenőrzésének és irányításának feladatát, amelyet a szuverenitásuk keretében gyakorolnak. E tevékenység folytatásának keretében az Eurocontrol tehát az egyezmény által meghatározott közérdekű célt követné, amely a légi közlekedés biztonságának fenntartása és javítása.
- 85 A Bizottság és a beavatkozó továbbá előadják, hogy a szóban forgó tevékenység után nem kell díjat fizetni. A tagállamai által Eurocontrolnak fizetett hozzájárulás célja a szervezet általános működésének biztosítása, és semmiféle kapcsolatban nem állnak az esetleges segítségnyújtás iránti kérelmeikkel. Párhuzamot vonva a Bíróságnak a nemzeti társadalombiztosítási és egészségügyi rendszereivel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatával, a Bizottság példaként a hivatkozik a C-159/91. és C-160/91. sz., Poucet és Pistre egyesített ügyekben 1993. február 17-én hozott ítélet (EBHT 1993., I-637. o., 18. pont) alapjául szolgáló ügyre, amelyben azon tény alapján, hogy semmiféle kapcsolat nem volt a biztosítottak által a betegbiztosítási pénztárba

befizetett járulék és az adott pénztár által folyósított ellátás között, a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ez utóbbi által folytatott tevékenységek nem bírnak gazdasági jelleggel.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

86 Először is meg kell állapítani, hogy a nemzeti hatóságoknak való segítségnyújtási tevékenység különválasztható az Eurocontrolnak a légtér irányításával és a légi biztonság fejlesztésével kapcsolatos feladatától. Jóllehet az említett segítségnyújtási tevékenység szolgálhatja a közérdeket a légi közlekedés biztonságának fenntartásával és javításával, a kapcsolat csak közvetett, mivel az Eurocontrol által nyújtott segítség csupán az ATM berendezésekre vonatkozó közbeszerzési eljárások végrehajtásával kapcsolatos műszaki leírásokra vonatkozik, és így csak e közbeszerzési eljárásokon keresztül bír hatással a légi közlekedés biztonságára. Az ilyen közvetett kapcsolat nem vonja maga után a két tevékenység közötti szükségszerű kapcsolatot. E tekintetben az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy az Eurocontrol e területen csak a nemzeti hatóságok kérésére nyújt segítséget. Egyáltalán nem olyan tevékenységről van tehát szó, amely lényeges, vagy akár elengedhetetlen a légi közlekedés biztonságának biztosításához.

87 Továbbá emlékeztetni kell arra, hogy gazdasági tevékenységnek minősül minden olyan tevékenység, amely áruk vagy szolgáltatások adott piacon történő kínálatában áll (lásd a fenti 50. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). A nemzeti hatóságoknak való segítségnyújtási tevékenységet illetően, amely a nyilvános ajánlati felhívások dokumentációjának megszövegezésekor, valamint az ezen ajánlati felhívásban részt vevő vállalkozások kiválasztási eljárásában nyújtott tanácsadásban

nyilvánul meg, meg kell állapítani, hogy pontosan a tanácsadói piacon történő szolgáltatásnyújtásról van szó, amely piacon az e terén szakértelemmel rendelkező magánvállalkozások ugyanúgy tevékenykedhetnek.

- 88 E tekintetben az Elsőfokú Bíróság úgy találta, hogy az a tény, hogy valamely tevékenységet magánvállalkozás is folytathat, további jele annak, hogy az vállalkozási tevékenységnek tekinthető (a fent hivatkozott Aéroports de Paris kontra Bizottság ítélet 124. pontja, amelyet megerősített a Bíróság C-82/01. sz., Aéroports de Paris kontra Bizottság ügyben 2002. október 24-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-9297. o.] 82. pontja).
- 89 Továbbá emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság több ízben kimondta, hogy azon körülmény, miszerint adott tevékenységeket általában közhivatalokra bíznak, nem befolyásolja e tevékenységek gazdasági jellegét, mivel ez nem mindig volt így, és nem szükségszerűen közjogi szervezetek folytatják ezeket (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Höfner és Elser ügyben hozott ítélet 22. pontját, valamint a fent hivatkozott Job Centre ítélet 22. pontját). A vizsgált körülmények között ez azt jelenti, hogy az a tény, hogy a szóban forgó szolgáltatásokat jelenleg nem kínálja egy magánvállalkozás sem, nem akadályozza annak, hogy e tevékenységet gazdasági tevékenységnek lehessen tekinteni, amennyiben lehetséges, hogy azt magánjogi jogalanyok is végezhetik.
- 90 A Bizottság azon érvét illetően, miszerint az Eurocontrolnak a nemzeti hatóságok részére történő segítségnyújtási tevékenysége mint olyan után nem kell díjat fizetni, meg kell állapítani, hogy e tény jelzésnek tekinthető, de magában nem döntő erejű, amint azt például a fent hivatkozott Höfner és Elser ítéletnek alapjául szolgáló ügy is alátámasztja, amelyben a német szövetségi munkaügyi hivatal ingyenesen nyújtott munkaközvetítési szolgáltatást a munkaadóknak és munkavállalóknak, akik a maguk részéről pedig e hivatal összes kiadását fedezték átalány-hozzájárulás formájában, függetlenül attól, hogy ténylegesen igénybe vették-e e közvetítési szolgáltatást. Azon tény, hogy az Eurocontrolt mint intézményt a tagállamai finanszírozzák, ő pedig ingyenesen nyújt segítséget az ezt kérő nemzeti hatóságoknak, az említett ügynek alapjául szolgáló helyzethez hasonló pénzügyi szerkezetre utal.

- 91 Ugyanígy az a tény, hogy a segítségnyújtási tevékenységet közérdekű cél érdekében folytatja, lehet annak jele, hogy e tevékenység nem bír gazdasági jelleggel, de nem zárja ki, hogy adott piacon szolgáltatások kínálásban megnyilvánuló tevékenységet – amint az a jelen esetben is a helyzet – gazdasági tevékenységnek lehessen tekinteni. Így a szociális biztonsági rendszereket kezelő, nonprofit szervezetek, amelyek szociális jellegű tevékenységet folytatnak, és állami szabályozás alá tartoznak, amely szabályok többek között szolidaritási követelményeket tartalmaznak, úgy minősültek, mint gazdasági tevékenységet folytató vállalkozások (lásd ebben az értelemben a Bíróság fent hivatkozott *Fédération française des sociétés d'assurance* és társai ügyben hozott ítéletének 22. pontját, valamint a C-67/96. sz. *Albany*-ügyben 1999. szeptember 21-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-5751. o.] 84–87. pontját).
- 92 A fentiekből következik, hogy az Eurocontrol nemzeti hatóságoknak való segítségnyújtási tevékenysége gazdasági tevékenység, és ennél fogva az Eurocontrol e tevékenység tekintetében vállalkozásnak minősül az EK 82. cikk értelmében.
- 93 E tekintetben tehát el kell fogadni a felperes első jogalapját, és el kell utasítani annak ezen felüli részét.
- 94 Ugyanakkor, amint azt a fenti 47–49. pontban már kifejtettük, e megállapítás csak akkor vonhatja maga után a megtámadott határozat megsemmisítését, amennyiben a második jogalapot is el kell fogadni, mivel a megtámadott határozat a Bizottság azon megállapításán is alapul, amely szerint még ha feltételezzük is, hogy az Eurocontrol tevékenységei gazdasági tevékenységek, ezek nem ellentétesek az EK 82. cikkel.

Az EK 82. cikk Eurocontrol általi megsértésének fennállásával kapcsolatban elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított második jogalapról

- 95 A fenti megfontolásokra tekintettel csak annyiban szükséges megvizsgálni a második jogalapot, amennyiben az első jogalapot elfogadta az Elsőfokú Bíróság, azaz az Eurocontrol nemzeti hatóságoknak való segítségnyújtása tekintetében.

A felek érvei

- 96 A felperes e tekintetben úgy érvel, hogy a megtámadott határozat nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz, amennyiben a Bizottság nem vizsgálta meg érdemben a nemzeti hatóságoknak való segítségnyújtási tevékenység területén kifogásolt magatartások visszaélészerű jellegét. A felperes többek között az Eurocontrolnak azon visszaélészerű magatartását kifogásolja, miszerint figyelmen kívül hagyja az egyenlő bánásmód, az átláthatóság és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét a nemzeti szervezetek által az ATM berendezések beszerzésére irányuló ajánlati felhívásokkal kapcsolatban, amikor pedig a szerződések odaítélési eljárására vonatkozó közösségi rendelkezéseket, vagy legalábbis az egyenlő bánásmód és az átláthatóság általános elveit kellene alkalmaznia.

- 97 Ellentmondásosnak tűnhet egyrészt az Eurocontrolnak azon szerepe, hogy projekteket ajánl és kiválaszt vállalkozásokat prototípusok gyártására, másrészt hogy

tanácsadói szerepben segítséget nyújt a nemzeti hatóságoknak. E kettősséget és az ebből következő problémákat maga a Bizottság vetette fel a 93/65 irányelv alkalmazásával kapcsolatban.

- 98 A közbeszerzési eljárások kiírása során az Eurocontrolnak a nemzeti hatóságok részére történő segítségnyújtásával választható szabályok válnak valójában kötelezőkké az odaítélő hatóságok számára. Ez volt a helyzet többek között két közbeszerzési eljárás során Spanyolországban és Hollandiában. A felperes úgy véli, hogy a vállalkozás, amely részt vett az eljárásban, és amelyik elnyerte a szabványosított ATM berendezés prototípusának gyártására vonatkozó szerződést, így kétszeresen is jogszerűtlen előnyben részesül: először is az önkényes kiválasztáskor, amelynek során elnyerte a prototípus gyártására vonatkozó szerződést, másodsor pedig mert ezt követően a nemzeti közbeszerzési eljárásban is kiválaszthatják.
- 99 A felperes az 1998. november 3-i levélre hivatkozik továbbá (lásd a fenti 12. pontot). Szerinte e levél bizonyítja, hogy a Bizottság maga is meg volt arról győződve, hogy az Eurocontrol visszaélt az erőfölényével, mivel a megsemmisítés iránti kérelemnek a keresetlevélben felhozott jogalapjait minden ponton megerősítik az említett levélben megfogalmazott kétségek és megjegyzések. A Bizottság így nyíltan elismerte az Eurocontrol szerepének kifogásolhatóságát, valamint a versenynek a felperes által kifogásolt torzulásait. Az 1998. november 3-i levél egyértelműen bizonyítja többek között, hogy a Bizottság szolgálatai úgy találták, hogy az Eurocontrolnak a panasz által érintett tevékenységei gazdasági jellegűek, ennél fogva a közösségi versenyjogi szabályok vonatkoznak rájuk, valamint hogy a versenynek az Eurocontrol magatartásából következő torzulásai bizonyítottak és súlyosak.

- 100 A Bizottság kiemeli a megtámadott határozat 34. pontjában, hogy – a felperes állításaival ellentétben – másodlagosan érdemben vizsgálta a felperes által – az Eurocontrol nemzeti hatóságoknak való segítségnyújtási tevékenységével kapcsolatban – kifogásolt magatartásokat. Azonban e vizsgálatból arra a következtetésre jutott, hogy az említett tevékenység nem sérti a versenyjogi szabályokat.
- 101 Az 1998. november 3-i levelet illetően a Bizottság úgy véli, hogy a felperes által levont következtetések e levél tartalmának téves értelmezéséből erednek.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 102 Meg kell jegyezni, hogy a felperes által a jelen jogalap keretében felhozott kifogások valójában két különböző helyzetre vonatkoznak. Az első azon szerződésekkel kapcsolatos, amelyeket az Eurocontrol maga ítél oda a saját szükségletei ellátására a korábban már gazdasági jelleggel nem rendelkezőnek minősített tevékenységeivel kapcsolatban. Mivel ez az eset nem érinti az Eurocontrolnak a nemzeti hatóságok részére történő segítségnyújtási tevékenységét, a második jogalap vizsgálatának keretében – amely a segítségnyújtási tevékenységre korlátozódik – ezt el kell utasítani.
- 103 A második helyzet a szerződéseknek a nemzeti hatóságok által történő odaítélésével kapcsolatos, amelyben az Eurocontrol mint tanácsadó vesz részt a nyilvános ajánlati felhívások dokumentációjának megszövegezése, valamint a kiválasztási eljárás során.

- 104 E helyzetet illetően először meg kell jegyezni, amint azt a Bizottság is helyesen megállapítja, hogy csak a nemzeti hatóságok kérhetnek ajánlatot, így csak ők jogosultak dönteni ezzel kapcsolatban, ennél fogva felelősek a beszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó rendelkezések betartásáért. Az Eurocontrol tanácsadóként való közreműködése nem kötelező, és nem is rendszeres. Az egyezmény 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében csak az érintett hatóságok kifejezett kérésére nyújt segítséget. A felperes kiemeli, hogy az Eurocontrolnak, amikor egy hatóság a tanácsadói szolgáltatásait kívánja igénybe venni, elvileg módjában áll e hatóságnak a közbeszerzési eljárás keretében tett választásait befolyásolni. A felperes ugyanakkor nem bizonyította, hogy az Eurocontrol valamely konkrét esetben ténylegesen befolyásolta volna egy szerződés adott ajánlattevőnek történő odaítélését, olyan szempontok alapján, amelyek túlmennek a legkedvezőbb áron a legjobb műszaki megoldás megtalálásán.
- 105 Másodszer emlékeztetni kell arra, hogy az EK 82. cikkének első bekezdése értelmében egy vállalkozás erőfölénnyel való visszaélésének megállapítása egyrészt e vállalkozásnak az adott piacon meglévő erőfölényét, másrészt a közös piacon vagy annak jelentős részén ezen erőfölénnyel való visszaélést feltételezi.
- 106 A felperes nem foglalt állást sem az Elsőfokú Bíróság előtti írásbeli beadványaiban, sem a tárgyalás során az érintett piac, illetve az Eurocontrol e piacon meglévő erőfölényének meghatározásával kapcsolatban, amely piac lehet az ATM berendezések beszerzésére vonatkozó szerződések odaítélésével kapcsolatban nyújtott tanácsadás piaca, vagy általánosságban a műszaki tanácsadás piaca.
- 107 A visszaélés fogalmát illetően az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ez objektív fogalom, amely az erőfölényben levő vállalkozások olyan magatartására vonatkozik, amely alkalmas arra, hogy befolyásolja a piac szerkezetét, ahol pontosan az érintett vállalkozás jelenlétének

következtében a verseny már meggyengült, és amelynek hatására a termékeknek és a szolgáltatásoknak a gazdasági szereplők által nyújtott teljesítésen alapuló rendes versenyét jellemző eszközöktől eltérő eszközökkel korlátozzák a piacon még létező versenyszint fenntartását vagy a verseny fejlődését (a Bíróság 62/86. sz., AKZO kontra Bizottság ügyben 1991. július 3-án hozott ítéletének [EBHT 1991., I-3359. o.] 69. pontja és az Elsőfokú Bíróság Irish Sugar kontra Bizottság ügyben 1999. október 7-én hozott ítéletének [EBHT 1999., II-2969. o.] 111. pontja).

- 108 A jelen esetben meg kell állapítani, hogy a felperes nem bizonyította, hogy az Eurocontrolnak a nemzeti hatóságok részére nyújtott tanácsadási tevékenysége keretében folytatott magatartása megfelelne e kritériumoknak. Többek között nem jelölte meg, hogy az Eurocontrol milyen, „a termékeknek és a szolgáltatásoknak a gazdasági szereplők által nyújtott teljesítésen alapuló rendes versenyét jellemző eszközöktől eltérő” eszközöket alkalmazott. Mivel az Eurocontrol nem folytat semmilyen tevékenységet az ATM berendezések beszerzésének piacán, és semmilyen pénzügyi, illetve gazdasági érdek nem fűzi e piachoz, úgy tűnik, hogy nem létezhet versenytársi kapcsolat közte és a felperes, vagy bármely más, ezen ágazatban tevékenykedő vállalkozás között. Különösen nem tűnik úgy, hogy az Eurocontrol bármilyen versenylőnyre tehetett volna szert abból következően, hogy a nemzeti hatóságoknak nyújtott tanácsadási szolgáltatásai révén bizonyos vállalkozások javára befolyásolhatta ez utóbbiaknak az ATM berendezések beszerzését illető választását.
- 109 A felperes tehát nem tudta bizonyítani, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett volna el az EK 82. cikk Eurocontrol általi megsértésének fennállásával kapcsolatban.
- 110 E megállapítást nem támasztja alá az 1998. november 3-i levél.
- 111 A felperes azon állításait, amelyek szerint e levél azt bizonyítaná, hogy a Bizottság maga is meg volt arról győződve, hogy az Eurocontrol visszaélt az erőfölényével (lásd

a fenti 99. pontot) nem támasztja alá az 1998. november 3-i levél. Amint azt már a 39. pontban megállapítottuk, a Bizottság egyáltalán nem állapítja meg, hogy az Eurocontrol tevékenységei gazdasági tevékenységek lennének, és ennél fogva a közösségi versenyjogi szabályok lennének alkalmazandók azokra. Épp ellenkezőleg az Eurocontrol – jóllehet nem gazdasági – tevékenységeinek az ATM berendezések ágazatában tevékenykedő vállalkozások közötti versenyre gyakorolt hatását vizsgálva e levél kifejezetten kimondta, hogy a csatolt elemzés „nem érinti a közösségi versenyjogi szabályok alkalmazását [...]”.

- 112 Azon tény, hogy a Bizottság, jóllehet vitatja a versenyjogi szabályok jelen esetre való alkalmazhatóságát, mégis megfogalmazott e levélben néhány kritikai észrevételt az Eurocontrol bizonyos tevékenységeivel kapcsolatban, még nem támasztja alá azt, hogy a Bizottság maga is meg volt győződve a versenyjogi szabályok tekintetében az Eurocontrol magatartásának jogellenességéről, csupán a Bizottság azon szándékáról tanúskodik, hogy fel kívánta hívni az Eurocontrol figyelmét – az említett szabályok hatálya alá ugyan nem tartozó – tevékenységeinek az érintett ágazatban tevékenykedő vállalkozások közötti versenyre gyakorolt lehetséges hatásaira, hogy a nemkívánatos hatások csökkentésére ösztönözze. E levél tehát nem szolgálhat a felperes állításainak alátámasztására.
- 113 A fentiekből következik, hogy a második jogalapot el kell utasítani.

A lényeges eljárási szabályok megsértésére alapított harmadik jogalapról

- 114 A közösségi bíróságoknak a panaszok kivizsgálására vonatkozó kötelezettségével, illetve a határozatok indokolásának kötelezettségével kapcsolatban hozott bizonyos

határozataira hivatkozva a felperes úgy véli, hogy a jelen esetben a Bizottság nem teljesítette e kötelezettségeket. A megtámadott határozat nincs megfelelő indoklással ellátva, és a Bizottság „esetleg” megsértette a védelemhez való jogot a pert megelőző eljárás során.

Az indokolási kötelezettség megsértésére alapított kifogásról

– A felek érvei

115 Az Eurocontrolnak a panasz tárgyát képező tevékenységei minősítését illetően a felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottság nem vizsgálta meg megfelelő módon azt a kérdést, hogy e tevékenységek bírnak-e gazdasági jelleggel. Ahelyett, hogy annak megállapítására szorítkozik, hogy a szabványosítási tevékenység után nem jár semmilyen díjazás, hogy a normák kidolgozása közérdekű tevékenység és egyben non-profit magánjellegű tevékenység, valamint hogy a segítségnyújtási tevékenység egyszerű műszaki támogatás formáját ölti, amely után nem jár díjazás, és amelyet csak azon nemzeti hatóságoknak nyújt, akik azt kérik, a Bizottságnak meg kellett volna vizsgálnia a releváns ítélkezési gyakorlat egészét a jelen esetre alkalmazandó megoldás megtalálása érdekében. A megtámadott határozat bizonyos pontokra vonatkozó indokolására hivatkozva a felperes úgy érvel, hogy a Bizottság értékelése csupán pár sor; pedig a felperes nagyszámú bizonyítékot és érvet hozott fel panasza alátámasztására. Továbbá a megtámadott határozat szövege nem jelöli meg az okokat, amelyek alapján a Bizottság úgy találta, hogy az Eurocontrol visszaélészerű magatartása a jelen esetben kizárható.

116 A Bizottság emlékeztet arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a versenyjogi szabályok alkalmazásának biztosítása érdekében hozott határozatainak indokolásában nem köteles minden érv tekintetében állást foglalni, amelyet az érintettek a kérelmük alátámasztására felhoznak.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 117 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 253. cikk által megkövetelt indokolásból világos és egyértelmű módon ki kell tűnnie a kifogásolt jogi aktust elfogadó közösségi intézmény gondolatmenetének úgy, hogy az érdekelték a jogaik védelme érdekében megismerhessék a hozott intézkedés indokait, és a közösségi bíróság gyakorolhassa felülvizsgálatát. Az indokolási kötelezettséget az adott esetben fennálló körülmények alapján kell értékelni, többek között a jogi aktus tartalma, a felhozott indokok jellege, valamint a címzetteknek vagy egyéb, a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett személyeknek a magyarázatokhoz fűződő érdekei alapján. Az indokolásnak nem kell megjelölnie az összes vonatkozó ténybeli és jogi elemet, mivel azt, hogy a jogi aktus indokolása megfelel-e az EK 253. cikkben felsorolt követelményeknek, nemcsak a szövege, hanem a háttere, valamint az érintett témára vonatkozó jogszabályok összessége alapján kell megítélni (lásd az Elsőfokú Bíróság T-231/99. sz., Joynson kontra Bizottság ügyben 2002. március 21-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-2085. o.] 164. és 165. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 118 A Bizottság nem köteles a versenyjogi szabályok megsértése miatti panaszt elutasító határozatának indokolásában az érdekelték által az előtte felhozott összes érv tekintetében állást foglalni. Elegendő azon tényeket és jogi megfontolásokat ismertetnie, amelyek a határozat főbb tartalmi elemei vonatkozásában különös jelentőséggel bírnak (lásd az Elsőfokú Bíróság T-5/97. sz., Industrie des poudres sphériques kontra Bizottság ügyben 2000. november 30-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-3755. o.] 199. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a fent hivatkozott FENIN kontra Bizottság ítélet 58. pontját).
- 119 A jelen esetben úgy tűnik, hogy a Bizottság teljesítette az indokolási kötelezettségét. Amint azt a Bizottság helyesen állította, a megtámadott határozat 28. és 29. pontjában világosan jelezte a panasz elutasításának fő okát, azaz hogy az Eurocontrol vitatott tevékenységei nem bírnak gazdasági jelleggel a Bíróság ítélkezési gyakorlatának értelmében. A Bizottság többek között a 2000. június 15-i levélre hivatkozik (lásd a fenti 14. pontot), amelyben már lényegében kifejtette – és megindokolta – ugyanezen véleményét. A megtámadott határozat 30–34. pontjában

a Bizottság kifejtette valamennyi megkérdőjelezett tevékenysége vonatkozásában az értékelését meghatározó okokat. A prototípusok kidolgozása és beszerzése, a szellemi tulajdonjogok kezelésének rendszere és a nemzeti hatóságoknak való segítségnyújtási tevékenység tekintetében továbbá másodsorban megmagyarázta, hogy még amennyiben gazdasági jellegűnek is tekintené e tevékenységeket, miért véli úgy, hogy nincs szó a versenyjog megsértéséről.

120 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az indokolás hiánya vagy nem megfelelő volta a lényeges eljárási szabályok megsértésére vonatkozó jogalapot képez, amely így eltér az említett határozat indokolásának pontatlanságára vonatkozó jogalaptól, mivel ez utóbbit a Bíróság a megtámadott határozat megalapozottságának vizsgálata keretében értékeli (az Elsőfokú Bíróság T-84/96. sz., Cipeke kontra Bizottság ügyben 1997. november 7-én hozott ítéletének [EBHT 1997., II-2081. o.] 47. pontja). Azon tény, miszerint az Elsőfokú Bíróság nem követett bizonyos, a Bizottság által a megtámadott határozatban kifejtett megfontolásokat, nem zárja ki azt, hogy a jelen esetben az indokolási kötelezettsége teljesítettnek minősüljön.

121 Következésképpen az indokolási kötelezettség megsértésére alapított kifogást el kell utasítani.

A védelemhez való jog esetleges megsértésére alapított kifogásról

– A felek érvei

122 A felperes a jelenleg rendelkezésre álló információkra és a megtámadott határozathoz csatolt iratokra tekintettel úgy véli, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást a Bizottságnak a panasz kivizsgálása szakaszában folytatott tevékenységéről. A Bizottság többek között nem tett említést arról – a minden bizonnyal számos – észrevételről, levélről és értékelésről, amelyek alapján kidolgozta saját álláspontját. Ez sérti az igazgatási eljárások átláthatóságának általános elvét.

- 123 A Bizottság úgy érvel, hogy e kifogás azon a feltételezésen alapul, hogy a megtámadott határozat elfogadásakor szükségszerűen nagyszámú, a felperes előtt ismeretlen iratra támaszkodott. A Bizottság előadja, hogy a 2003. szeptember 25-i levelében (lásd a fenti 14. pontot) külön kifejtette, mely iratokra alapította az értékelését, amely iratokról a felperes teljes tudomással bírt, és amelyekkel kapcsolatban benyújthatta az észrevételeit. Ezen iratok tartalmazták az összes lényeges elemet, amelyet a Bizottság figyelembe vett a panasz kivizsgálása során. A Bizottság tehát úgy véli, hogy nincs szó a védelemhez való jog megsértéséről, amelyre a felperes elméletileg utalt.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 124 Meg kell állapítani először is, hogy a felperes egyáltalán nem részletezi az előtte ismeretlen nagyszámú irat létrehozásához vonatkozó állításait. A felperestől ugyan valóban nem kívánható meg, hogy a kérdéses iratokat megnevezzék, mivel pontosan arra hivatkozik, hogy a Bizottság azokat nem küldte meg számára, meg kell állapítani, hogy a felperes nem ad semmilyen támpontot, amely legalább azt a benyomást keltheti, hogy ilyen iratok léteznek, és meghatározóak voltak a megtámadott határozat kidolgozásánál. Az egyetlen iratot, amelyet nem említ a Bizottság 2003. szeptember 25-i levele, és amelyet a felperes kifejezetten megnevez, tudniillik az 1998. november 3-i levelet, a Bizottság később benyújtotta. Amint azt már fentebb megállapítottuk, e levél nemcsak hogy nem tartalmaz semmi olyan körülményt, amely lényegesen befolyásolhatta volna a jelen ügy kimenetelét (lásd a fenti 36–39. pontot), de ráadásul a felperesnek tudomása volt mind e levél létezéséről, mind annak lényegi tartalmáról.
- 125 A felperes a keresetlevelében arra hivatkozik, hogy „a Bizottság határozatához mellékelt iratok alapján” „jutott nyilvánvalóan” arra a következtetésre, hogy nem lett megfelelően tájékoztatva a Bizottság tevékenységéről a panasz kivizsgálásának

szakaszában. Azonban a megtámadott határozat nem hivatkozik mellékletekre. A felperes nem fejt ki, mely mellékletekről lenne szó, sem azt, hogy ezen meg nem nevezett iratok mely elemei alapján juthatott arra az említett következtetésre. A felperes azon állítása, amely szerint a Bizottság nagyszámú olyan dokumentumot használt fel, amelyet nem küldött meg neki, ennél fogva nincs alátámasztva.

- 126 A Bizottság továbbá úgy érvel, hogy a 2003. szeptember 25-i levél mellékletében említetteken kívül nincs más releváns irat a jelen ügyben. E megállapítás, úgy tűnik, egybevág a Bizottság jogi értékelésével, amely a fent említett SAT Fluggesellschaft ítéletre támaszkodva úgy találta, hogy az Eurocontrol jelen esetben megkérdőjelezett tevékenységei teljességükben nem gazdasági jellegűek, és az Eurocontrol kifogásolt tevékenységei semmi esetre sem sértik a közösségi versenyjogi rendelkezéseket. E megállapítást a megtámadott határozatban hivatkozott iratok önmagukban alátámasztják, és a felperes állításával ellentétben nem szükséges műszaki elemzéseket vagy alapos vizsgálatot végezni az Eurocontrol tevékenységei által az érintett ágazatban lévő versenyre gyakorolt hatást illetően.
- 127 Ennél fogva a védelemhez való jog megsértésére alapított kifogást el kell utasítani.
- 128 Következésképpen a harmadik jogalapot el kell utasítani.
- 129 A fentiekből következik, hogy el kell utasítani a felperes megsemmisítés iránti kérelmét.

5. A bizonyításfelvétel iránti kérelmekről

A felek érvei

- 130 A felperes a keresetlevelében, valamint a 2005. április 27-i beadványában bizonyításfelvétel iránti kérelmeket terjesztett elő. Az első kérelem arra irányul, hogy a Bizottság nyújtson be minden olyan, a szolgálatai által készített dokumentumot, amely a jelen ügyet érinti, és minden olyan dokumentumot, amelyet az Eurocontrol nyújtott be a panasszal kapcsolatban, valamint nyújtsa be a műszaki elemzések másolatait, amely elemzéseket a felperes szerint a belső, illetve külső személyzet végzett. A második kérelem egyrészt arra irányul, hogy az Elsőfokú Bíróság hallgassa meg tanúként a Bizottság versenypolitikáért, illetve közlekedésért felelős főigazgatóságainak korábbi főigazgatóit, valamint az Eurocontrol korábbi főigazgatóját az 1998. november 3-i levél tartalmával, és a mellékelt elemzéssel kapcsolatban, másrészt arra irányul, hogy a Bizottság nyújtson be minden iratot, amelyet az 1998. november 3-i levelet követően az Eurocontrollal váltott.
- 131 A Bizottság ellenzi a felperes kérelmeit, azzal érvelve, hogy nem valószínű, hogy az azokban említett személyek meghallgatása a megtámadott határozat vizsgálatához hasznos információkat szolgáltatna, és a 2003. szeptember 25-i levélben felsorolton kívül nincs más releváns irat.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 132 A fentiek megállapítások összességéből kitűnik, hogy az Elsőfokú Bíróság dönteni tud az írásbeli és a szóbeli szakaszban előterjesztett kérelmek, jogalapok és érvelések, valamint a benyújtott iratok alapján.

- 133 E körülmények között el kell utasítani a felperes által benyújtott bizonyításfelvétel iránti kérelmeket.

A költségekről

- 134 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a felperes pervesztes lett, ezért a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.
- 135 Az eljárási szabályzat 87. cikke 4. §-a harmadik albekezdésének értelmében az Elsőfokú Bíróság elrendelheti, hogy a beavatkozó maga viselje saját költségeit. A jelen ügyben a Bizottság támogatása végett beavatkozó fél maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján,

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (második tanács)

a következőképpen határozott:

1) A keresetet elutasítja.

- 2) **A SELEX Sistemi Integrati SpA maga viseli saját és a Bizottság költségeit.**
- 3) **Az Európai Szervezet a Légi Közlekedés Biztonságáért maga viseli saját költségeit.**

Pirrung

Meij

Pelikánová

Kihirdetve Luxembourgban, a 2006. december 12-i nyilvános ülésen.

E. Coulon

hivatalvezető

J. Pirrung

elnök

Tartalomjegyzék

Jogi háttér	II - 4804
1. Az Eurocontrol jogi alapja	II - 4804
2. A közösségi jog	II - 4805
A jogvita alapját képező tényállás és a pert megelőző eljárás	II - 4809
1. Az Eurocontrol szerepe és tevékenysége	II - 4809
2. A pert megelőző eljárás	II - 4811
Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei	II - 4815
Indokolás	II - 4817
1. A felperesnek a megtámadott határozat megsemmisítése és/vagy módosítása iránti kérelme elfogadhatóságáról	II - 4817
2. A felperes által felhozott új jogalapok elfogadhatóságáról	II - 4818
A felek észrevételei	II - 4818
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 4819
3. A beavatkozó által előterjesztett, a nemzetközi közjog szerinti mentességére alapított jogalap elfogadhatóságáról	II - 4821
4. A megsemmisítés iránti kérelemről	II - 4823
Az EK 82. cikknek az Eurocontrolra történő alkalmazhatóságára vonatkozó nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított első jogalapról	II - 4824
Az Eurocontrol műszaki szabványosítási tevékenységét illetően	II - 4826
– A felek érvei	II - 4826
– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 4828
	II - 4855

A kutatási és fejlesztési tevékenységet – különösen a prototípusok beszerzését és a szellemi tulajdonjogok rendszerét – illetően	II - 4832
– A felek érvei	II - 4832
– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 4832
A nemzeti hatóságoknak való segítségnyújtási tevékenységet illetően	II - 4837
– A felek érvei	II - 4837
– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 4838
Az EK 82. cikk Eurocontrol általi megsértésének fennállásával kapcsolatban elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított második jogalapról	II - 4841
A felek érvei	II - 4841
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 4843
A lényeges eljárási szabályok megsértésére alapított harmadik jogalapról	II - 4846
Az indokolási kötelezettség megsértésére alapított kifogásról	II - 4847
– A felek érvei	II - 4847
– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 4848
A védelemhez való jog esetleges megsértésére alapított kifogásról	II - 4849
– A felek érvei	II - 4849
– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 4850
5. A bizonyításfelvétel iránti kérelmekről	II - 4852
A felek érvei	II - 4852
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 4852
A költségekről	II - 4853